AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, ՎՑՁԱՄՍԵԱՑ 300 Ս. Դ.
ՈՐՏԱՀԱՍ. տարի. 7. ՎՑՁԱՄՍԵԱՑ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ
Ա Պ Ր Ի Լ
1932
2

ԶՆՈՒԿԸ
ՀԱՍՏ
2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս ցօրեկին հասցէին | ՏՑօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 23 (600)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՎՈԼՖԿԱՆԿ ԿԷՕԹԷ

Mehr Licht.
Լո՛յս, աւելի՛ լոյս.
ԿԷՕԹԷ

Բովանդակ Գերմանիա այս տարի կը տօնէ իր մեծագոյն բանաստեղծին՝ Կէօթէի մահուան հարիւրամեակը։

Արդէն իսկ ծայր տուած գրական հանդիսութիւններն ու յարգանքի ձեռնարկները պիտի շարունակուին, պանծացնելու համար գործն ու փառքը Ֆաուստի հիղինակին, որ ոչ միայն կը հանդիսանայ մեծ իր հայրենիքի գրական գէմքերուն մէջ՝ այլ համաշխարհային գրականութեան տիտաններու բոյլին մէջ, կանգնելով Դանդէի և Շէյքսպիրի հետ՝ փառքի հաւասար պատուանդանի մը վրայ։

Ցարգանքի այս ցոյցը սակայն չի ձեւր Գերմանիոյ սեփական նուիրեալ Բովանդակ աշխարհը, գրեթէ առաջին օրէն, կը բերէ իր հիացումի տուրքը հանճարին, որուն ստեղծագործութիւնը կը կրէ համամարդկային դրոշմ։

Վասնզի, Կէօթէն խանդավառող, գաղափարներն ու ժտածութիւնը կը կրեն տիեզերական հանգամանք։ Ան եղաւ մին մարդկային այն հանճարներէն, որոնց սիրտը բաբախեց իտէալի մը համար, որ լոյսին ու գեղեցկութեան խորհրդով առլցուած էր։ Իր խորաթափանց ու խուզարկու միտքը մշտավառ արեգակի մը պէս ճառագայթեց մարդկային ստեղծագործութեան բոլոր մարզերուն վրայ։ Այսպէս Վէրթէրի մեծաստեղծ հեղինակը գարձաւ աննման պալատեռու՝ «Զկնորսը», «Առուակ», «Գուսանի անէծք» ևայլն անզուգական բանաստեղծը, ստորագրելու համար շարքը իր թատերական հոյակապ երկերուն. Կլավիգօ, Էգմունք, Տգէլլա, խորանալու մինչև իր գլուխ գործոցին Ֆաուստի, ի՛ր իսկ ներաշխարհի ալքերուն մէջ։ Գրական ո՛չ մէկ սեռ վրիպեցաւ իր ուշադրութենէն, ձեւով ամէն անգամ փորձին մէջ վարպետ ու ինքնատիպ։ Իր ստեղծագործութեան կրակը նոյն չերմութեամբ կ'զգացուի Վէրթերէն մինչև Հերման և Տորոդէ, ու մինչև իր մեծ վէպին՝ Վիլհելմ Մայսթերի ծանրակուռ էջերուն մէջ։ Ու վերջապէս այդ ներշնչումով է որ Իֆիժէնիի մեծանուն հեղինակը, ըստորագրեց իր Տօրկուատօ Տասսօն և իր սքանչելի մանկական բանաստեղծութիւնները։ Նուզարկու այո՛, մինչև Տուկերու կերպարանափոխութիւնը մինչև Գոյեռու տեսութիւնը և մինչև Ֆեսորոյթիւնը՝ իր տեսութիւնները։

Իր որոնող ու խորաթափանց հանճարը ոչ մէկ ընկրկում ունեցաւ թեւածելու մարդկային իմացականութեան անմատչելի բարձունքները։ Արուեստի ու գիտութեան բոլոր մարզերուն մէջ անիկա դարձաւ հզօր կամք մը, որ երջանիկ ծնունդին յուլայումը չունեցաւ երբեք։ Հանճար ծնաւ, այլ գարձաւ մարդկային իմացականութեան առեղակներէն՝ շնորհիւ իր աշխատանքին ու գերազանց ճիգին։

Այս մասին մէջ կրնանք գինք զուգակշռել Անճէլոյի ։ Վինչիի հետ։

Ու եթէ Վէյմարը, — իր օրերուն գեռ համեստ քաղաք Գերմանիոյ,— գարձաւ իր հոգին կառուցանող լաւագոյն առանձնարանը՝ ան չդադրեցաւ սակայն հանդիսանալու 19րդ գարու մտաւոր մեծագոյն կեդրոններէն մին, շնորհիւ Կէօթէի եզական համբաւին։ Հոն է որ առանձնապէս գինք տեսնել փութացին Տիկ. Տը Սթաէլ և ուրիշներ, վերստին հոն է որ Պոնաբարթ, Ֆրանսայի ռազմական հանճարը՝ յայտնեց Կէօթէին թէ իր հոչակով արդէն ծանօթ էր իրեն, որովհետև եօթ անգամ կարգացեր էր Վէրթէրը։

Ու Կէօթէ նստած շատ համեստ Վէյմարի մէջ՝ չդադրեցաւ սակայն իշնելու մարդկային միտքը յուզող, անոր հոգին տանջահարող տիեզերական հարցերուն բաւիղին մէջ, իր կենսագիրները կը հաստատեն թէ ան ուղիղ քառասունը ինը տարի յատկացուց իր գլուխ-գործոցին՝ Ֆաուստի ստեղծագործութեան համար։

Արուեստին հանդէպ այս տարապայման խղճամտութիւնն ու սարսափը գինքը գարձուցին այնքան ծանր արժէքով, որ ըստ իրենց՝ Գերման քննադատներու, միայն Ֆաուստով պիտի կարելի ըլլար կշռել ամբողջ Գերման Ճեացած գրականութիւնը։

Ու ահա այս տիտանն է որ 1810 Ցունիս 13ին կը գրէ Պէթթի Նայլի։

«Ըսէ հազար սիրալիր խօսքեր իմ կողմէս Պէթովէնին. ըսէ իրեն որ ես բան պիտի տայի անձամբ գինքը ճանչնալու համար, որովհետեւ մեր կարծիքներու փոխանակութենէն, ինչպէս մեր զգացումներու՝ մեծ երկուսս ալ մեծապէս պիտի օգտուինք։»

Ու ըսել որ իր փառքի գագաթնակէտին վրայ էր երբ այս տողերը կը գրէր Կէօթէ։ Համեստ՝ երբ մտաւորական Եւրոպան իր աստղին վրայ կը հիանար, այլ վերելքներու, նոր թռիչքներու և հոգին պարուրող գայթնութեանց կրակով տոչորուած։

Ու որքա՜ն դասեր մնգի համար, կանգնած գրական զարիթափերուն վրայ՝ միշտ ու յաճախ թերխոշ պատրաստութեամբ՝ բայց ապերասան ու անսանձ յանդգնութիւնով, երբ պէտք ունինք գեռ կոչելու իրեն հետ։

Mehr Licht Լո՛յս, աւելի՛ լոյս։

***

Կը ճանչնա՞ս տունն հայրենի։ Իր կտուրն է սիւնազարդ,
Իր դահլիճն է տողաբաձակ եւ էճին ամբողջ կը փայլի
Հո՛ն անդրիներ կան մարմար, որ դեռ ինծի կը ճայիճ,
Եւ կ'ըսեն լուռ.— Ի՞նչ ըրիճ, ես ի՞նչ ըրիճ, ո՛Է աղչիկ,
Կը ճանչնա՞ս գայն, ըսէ՛ ինծ։ Հեռո՛ւն այնտեղ, շա՛տ հեռուն,
Կ'ուզեմ տանիլ իմ էայլերս, դո՛ւն լոկ ինծի ապաւէն։

ԿԷՕԹԷ

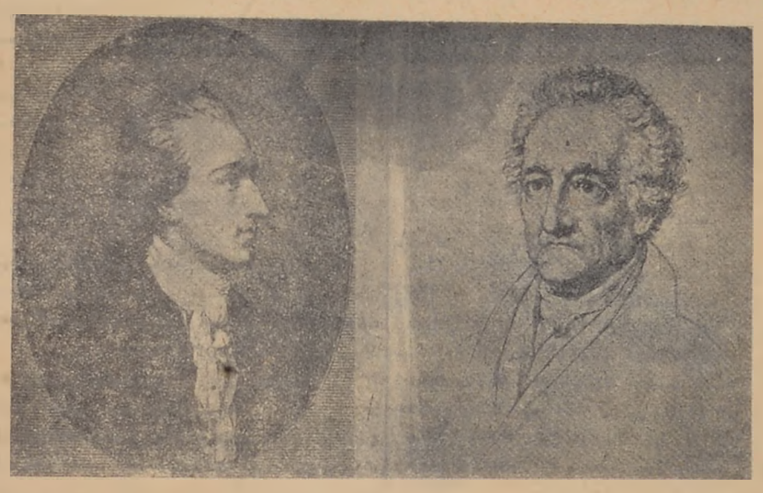

ԿԷՕԹԷ՝ երբ գրեց «Վէրթէր»ը — ԿԷՕԹԷ՝ 1832ին

ԿԷՕԹԷԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

1832 տարւոյ Մարտ ամսոյն քսաներկրորդ օրը Գերմանիոյ Վայմար քաղաքին մէջ իր աչքերը լոյսին կը փակէր և յաւիտենականութեան ուղին կը բռնէր մէկը որուն համար՝ «Ահաւասիկ մարդ մը» ըսած էր Նափօլէոն 1808ին Էրֆուրդի մէջ իրենց առաջին հանդիպակցութենէն ետքը և Պրիան և Հեռիէօ «Ահաւասիկ իսկական Եւրոպացին» պիտի բացագանչէին մեր օրերու մէջ եւ որը՝ մտքին, սրտին ու հոգիին չորս-դին ու լոյսով ողողած էր աշխարհ արարատ ամբողջ դար մը։ Դա Յօհաննա Վոլֆանկ Կէօթէն էր, Գերմանացի աշխարհահռչակ բանաստեղծը, վիպասանը, թատերագիրը, խորհրդ., հաւաքանքերը. հանճար մը որ ազգով և ծագումով Գերմանացի թէպետև, փառք ու պարծանք ամբողջ մարդկային ցեղին համար սակայն. հսկայ գերմարդ մը որ իր հետքին ձգեց այնպիսի լուսասիւն մը որուն դրոշմը պիտի ցոլանայ ու լուսերժանայ որքան ատեն որ մարդկային յիշողութիւն մը գոյութիւն ունենայ այս աշխարհի մէջ։

Ահա այս մարդուն մահուան հարիւրամեակն է որ մեծ ու չքեղ հանդիսաւորութեամբ մը տօնուեցաւ Վայմարի մէջ անցած ամսու 22ին և որուն մասնակցեցան ոչ միայն իր հայրենակիցները, այլ նաև ամբողջ քաղաքակիրթ եւ խորհող մարդկութիւնը։

Կէօթէն բացառիկ և ցայտուն դէմք մը եղած է ոչ միայն անոր համար որ ան իշխած է բովանդակ դարի մը վրայ, այլ նաև որովհետև իր միտքը գործած է մարդկային իմացականութեան ունակութեանը ամէն ճիւղին և սահմաններուն մէջ, որովհետև իր սիրտը զգացած ու բաբախած է մինչև իր ժամը, որովհետև իր հոգին հաղորդակցած է մարդկային ընդհանուր հոգիին հետ ամբողջ իր կեանքին մէջ։ Ան եղած է տեսակ մը հաւասնականութիւն ունեցող հանճար մը որը հետազօտած է և քերքերած մարդկային մտքին արտայայտութեան կարելի հողերը. իմաստութիւն, գիտութիւն, դպրութիւնք, քերթուածք, գեղարուեստք, նոյն իսկ քիմիագործութեամբ ոսկեփոխութիւն (alchimie) չեն վրիպած իր ոդիմպական հայուածքէն։ Ան սիրող մը և սիրուող մը եղած մինչև իր վերջին չունչը, խոհուած սիրտ մը որը խռովեցուցած է ամէն տարիքէ և ամէն դասակարգէ սիրտեր. անիկա իր վաթսուն տարեկան հասակին մէջ բուռն սէր մը ներշնչած է Աթնիսի կոմսուհի Թերատի գրեթէ մանկատի էլիզապէթ Պրէնթանօյի որը սիրահարուելով անոր հանճարին և անձին սկսած է Թղթակցիլ իրեն հետ եւ սոյն Թղթակցութիւնը 1835ին հրատարակած է Պէրլինի մէջ «Կէօթէի Թղթակցութիւնը մանկուհիի մը հետ» անուան տակ. անիկա սիրային արկածներ ունեցած է ընկերութեան ամէն դասակարգէն կիներու հետ. իր սիրոյն և պաշտամունքին առարկայ կը դառնան հետզհետէ Աննա Կաթարինէ Շէօնքօֆ, Յապալէնեդինաց խանութպանուհի մը Ֆրէդերիքէ Պրիօն, Ալզասի Սէզընհայմ գիւղին պատուելիին աղջիկը, Լիլի Շէօնէման, Ֆրանքֆօրթցի մեծահարուստ սեղանաւոր մը ազգիկը, ազնուականուհի տիկին Շարլօթ Ֆօն Շթայն, Արքայական ախոռապետ Ֆօն Շթայնի կինը, Քրիստինէ Ֆուլփիուս, պարզ ու հասարակ բանուորուհի մը որը իր քերթուածները կարդալու և հասկնալու կարողութիւնն անգամ չուներ և որուն հետ ունեցած իր յարաբերութիւնը օրինականացուց նա պատճառաբանելով անոր հետ և որմէ ունեցած Օկիւստ անունով գաւակ մը որ մեռաւ իրմէ երկու տարի առաջ։

Կէօթէ գահակալած չէ իմացական, հոգեկան և զգացական բարձունքներու վրայ միայն. ան իշած է նաև գործնական աշխարհի կրկէսը և իբրև կրթական և գեղարուեստից նախարար՝ Վայմարի դուքսին և դքսութեան մեծ ծառայութիւններ մատուցած է զբաղելով և հետաքրքրուելով իր պատճառին մեծնալ չնչին մանրամասնութիւններուն իսկ։ Վերջապէս, ան եղած է անհանգիստ միտք մը, խռով սիրտ մը և ալեկոծ հոգի մը. ամէն բան պրպտող, ամէն բանէ զգացուող և ամէն բանի հետ հաղորդուող, ինչ որ մղած է գինք դէպի հմայստեղծագործութիւն ամէն հոդի վրայ։

***

Յօհաննա Վոլֆանկ Ֆօն Կէօթէ 28 Օգոստոս 1749ին ծնած է Ֆրանքֆօրթի մէջ։ Իր հայրը Յօհաննա Կասպար Ֆօն Կէօթէ կայսերական խորհրդական մըն էր և իր մայրը Կատարինէ Էլիզապէթ Թէքսթօր դուստրն էր Ֆրանքֆօրթի քաղաքապետին։ Իր նախնական կրթութիւնը և դաստիարակութիւնը ստացաւ իր ընտանեկան չարկին մէջ. սակայն, այս միջավայրը չատ նպաստաւոր չէր Թռիչք տալու համար իր հանճարին, ինչ որ սրանեղութիւն կը պատճառէր անոր։

Իր ծնողքը փափաքելով, սակայն, անոր տալ իրաւագիտական ուսում եւ զայն պատրաստել պաշտօնէութեան ասպարէզին համար, ղրկեցին գինքը Լայփցիկ ուր իրաւագիտական ճիւղին հետեւեցաւ 1765էն մինչև 1768։ Այս քաղաքին մէջ էր որ պճնամոլութեան դրդուժով սկսաւ յաճախել նորոյթներու և ժամպալէնեդինաց վաճառականուհի Անն Կատարինէ Շէօնքօֆի խանութը եւ սիրաբանիլ խանութպանուհիին հետ։ Սիրային այս արկածը և Լայփցիկ քաղաքը ներշնչեցին իրեն քանի մը խանդոտ կատորներ ուր կը տարփողէ Աննա Կաթարինէն, «Սիբականի Զմայհաճոյ»ը անուն հովուավէպը և «Մեղսակիցները» անուն դասական կատակերգութիւնը։

Մանրապէս հիւանդանալով Լայփցիկի մէջ, Կէօթէ կը վերադառնայ իր ծնողաց մօտ ուր իր մօր բարեկամուհի օրիորդ Ֆօն Քլեթէնպէրկի ազդեցութեան տակ կը տարուի դէպի միստիքականութիւն և կ'ուսումնասիրէ քիմիագործական ոսկեփոխութիւնը, նիւթ մը զոր չմոռցաւ բնաւ և ապագային իրեն ներշնչեց իր գլուխ գործոց «Ֆաուստ»ը։

Մնդղական յայտին տակ ապաքինելով, գնաց Սթրազպուրգի համալսարանը աւարտելու համար իրաւագիտական ուսումը։ Հոն էր որ օիրային կապ ստեղծեց Սէզընհայմի պատուելի Պրիօնի աղջկան Ֆրէտէրիքէի հետ, ինչ որ ներշնչեց իրեն իր ամենասիրուն քնարերգու թիւններր։ Հոն էր նաև որ ծանօթացաւ Հէրտէրի հետ որը հաղորդեց եւ յայտագործեց իրեն Հոմերոսեան եւ Շէյքսպիրեան քերթուածներու և ողբերգութեանց չքեղութիւնները և Անգլիական գրականութեան գեղեցկութիւնը, ինչ որ գրել պիտի տայ իրեն «Կեօձ Ֆօն Պերլիշինկեն»ը, գերմանական ազատութեան մէկ ախոյեանը ԺԶ. դարու մէջ, որուն կեանքէն հանեց դիւցազներգական հերոս մը։

Սթրազպուրկի մէջ իր ուսումը աւարտելէ վերջ, Կէօթէ միշտ մը կ'երթայ Վէձլար քաղաքը ուր իրբև օգնական-քարտուղար կ'աշխատի կայսերական դատարանին մէջ։ Հոն էր որ կը գտնայ ան «Վէրթէր»ի նիւթը զոր կը հրատարակէ 1774ին։

Ո՛վ կարդացած չէ «Վէրթէր»ը իր պատանեկութեան տարիներուն մէջ եւ հաղորդուած չէ անով՝ գրեթէ ինքնակենսագրական մը գտնելով անոր սիրազեղ էջերուն մէջ, ո՛ր երիտասարդ եւ երիտասարդուհիին համար հայելի կազմած չեն Վէրթէրն ու Շառլօթը...

Ծետագայ տարիներու ընթացքին, Կէօթէ հրապարակ կը հանէ հետզհետէ «Գլավիկօ»ն և «Սթելլա»ն, որոնք վերադարձ մըն են դէպի թատերգական արուեստին թէքնիքական ասպնդուիքիները։

1775ին, Ֆրանքֆօրթի սեղանաւոր Շէօնէմանի աղջկան Լիլիի սէրը Կէօթէին կը ներշնչէ քնարերգական չատ հոյակապ կատորներ։ Նոյն միջոցին Կէօթէն նշանուած էր Լիլիի հետ և իրենց ամուսնութիւնը որոշուած։ Սակայն, մինչև հիմա անծանօթ մնացած զանազան պատճառներու բերմամբ խզուեցաւ սոյն նշանախօսութիւնը և Կէօթէն Զուիցերիա մեկնեցաւ և ժամանակ մը մնաց հոն։ Զուիցերիացին Գերմանիա վերադարձին Վայմարի դուքսը Քառլ Օկիւստ գինքը հրաւիրեց իր մօտ և նշանակեց անձնական խորհրդական (1776)։ Այս թուականը սկզբնաւորութիւն մըն է Կէօթէի կեանքին մէջ առաջ եկած յեղաշրջման տեսակէտով։ Վայմարի մէջ էր որ Կէօթէն ծանօթացաւ Շառլօթ Ֆօն Շթայնի հետ որուն ազդեցութեան տակ ջամբուեցաւ ու հասուցաւ Կէօթէի հանճարը։ Կէօթէն սկսաւ զբաղիլ մարդկային բոլոր գիտելիքներով, երկրաբանութիւն, բուսաբանութիւն, մարդակազմութիւն, ևն, չահագրգռեցին գինքը։

Գրականութեան մէջ ալ, Կէօթէի միտքին հասունութիւնը արտագրեց չատ մը երկեր. «Իբիկէնիա» (1779), «Թասօ» (1780-81), ևն։ 1777ին գրել ձեռնարկեց նա իր «Վիլհելմ Մայսթեր» վէպը։

1786ի աշունը Կէօթէ Իտալիան այցելեց ուր մնաց մինչև Յունիս 1788։ Իտալիայէն վերադարձաւ յոյժ ճոխացած միտքով։ Ամէն յարաբերութիւն խզելով տիկին Ֆօն Շթայնի հետ, կապուեցաւ բանուորուհի Քրիստինէ Ֆուլփիուսի որուն հետ ամուսնացաւ յետոյ 1806ին։

1792 և 1793ին, Կէօթէ պատերազմի կը մասնակցի Ֆրանսայի մէջ Քառլ Օկիւստ դուքսին հետ միասին ուր ներկայ գտնուեցաւ Վալմիի կռիւներուն։

1794ին խոշոր դէպք մը պատահեցաւ Կէօթէի կեանքին մէջ. սա երկու հանճարներու իրարու հետ ունեցած հանդիպումն էր և անոնց միջև կնքուած բարեկամութիւնը։ Կէօթէ անգամ մը նշմարած էր արդէն Շիլլէռը 1779 թուականին Շթուտկարտի մէջ, Քառլ Օկիւստ դուքսին հետ զինուորական վարժարանի այցելութեան մը ընթացքին։ Շիլլէռի բարեկամութիւնը նոր չրջան մը բացաւ Կէօթէի ասպարէզին համար։ Երկու հանճարներ սկսան աշխատակցիլ և լրացնել գիրար, այնպէս որ Շիլլէռի մահուան լուրը առնելուն պէս Կէօթէն պիտի բացագանչէր յետագային «Ես կորսնցուցի իմ կէսս»։ Երկու բարեկամներ տասը տարիներ կապուեցան իրարու հետ և այդ չրջանը եղաւ երկուքին ալ ծագկման չրջանը։ Այդ չրջանին մէջ Կէօթէ կ'աշխատէ «Հերմանն եւ Ցոռոթհոս»ը և Շիլլէռի հետ կը հրատարակէ այն խոցոտիչ քերթուածքները որոնք ծանօթ են «Քսենիաներ» Xenien անունով և որոնք սաստիկ ալեկոծեցին երէկ հանուր քաղաքակիրթ մարդկութեան կոզմէ։

Երբ որ 1805 Մայիս 9ին Շիլլէռ կը մեռնի, ոչ ոք կը համարձակի այս գոյժը հաղորդել Կէօթէին։ Սակայն Կէօթէն համակուած է տխուր նախազգացումներով և իր պնդումին վրայ Քրիստինէն հեծկլտալ կ'սկսի և Կէօթէն չանթահար եղած կ'աղաղակէ «Ա՛խ, մեռաւ նա»։

Թէպետև Կէօթէն առաջին օրերը ընկճուեցաւ իր բարեկամին կանխահաս կորուստովը, սակայն ան զօրաւոր հաղգեցութենէն տէր լինելով սկսաւ չարունակել իր երկերը եւ արտադրեց տակաւին չատ հոյակապ գործեր, որոնց կարգին պէտք է յիշել «Ֆաուստ»ը զոր աւարտեց նա իր մահուան նախամեծին (1831)։

Ահա մարդը որ մեզի, սրտի և հոգիի հսկայ ժառանգութիւն մը ձգեց աչխարհի և ապագայ դարերուն և որուն յիշատակը ծանուեցաւ երէկ հանուր քաղաքակիրթ մարդկութեան կոզմէ։

ՋԱՒԱՐԻԱ ՔՋՏԻԿԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԵՐԳ

Մանուկը մէկ վարդիկ տեսաւ,
Սիրուն վարդը դաշտին միջին,
Եւ ուրախութեամբ ծուռ մօտեցաւ,
Որ լաւ ճայէ սիրուն վարդին
Ա՛յ իմ վարդին, կարմիր վարդին,
Կարմիր վարդը դաշտի միջին։

Մանուկն ասեց.— Քեզ կը քաղեմ,
Ա՛յ իմ վարդիկ դաշտի միջին.
Վարդիկն ասեց.— Փոխր ուշիմ,
Թու ձեռ չես ետյ կարմիր վարդին։
Ա՛յ իմ վարդին, կարմիր վարդին,
Կարմիր վարդը դաշտի միջին։

Չար երեխան վարդը քաղեց,
Սիրուն վարդը դաշտի միջին,
Վարդը ճրաւ խիս ծակծկեց,
Բայց էլ չօգնեց փշոտ վարդին
Ա՛յ իմ վարդին, կարմիր վարդին,
Կարմիր վարդը դաշտի միջին։

ԿԷՕԹԷ

Թրգմ. Ե. ՕՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

սայրասուր ալաքներ են ուղղուած իրենց գրական հակառակորդներուն դէմ, և կ'աչխատակցէր «Հօրեն» (Horen) անունն հանդէսին զոր Շիլլէռ Իէնայի մէջ հիմնած էր Ֆիխթէի և Հայմպոլտթի հետ։ «Հօրեն»ը քննադատեցաւ ամէն կողմէ, սակայն երկու բարեկամները չթերացան պատասխանելու իրենց քննադատներուն և իրենց աչխատակցութիւնը այնքան սերտ հանգամանք մը ստացած էր որ յաճախ գաղափարը կը տրուէր մէկուն կողմէ և գրի կ'առնուէր միւսին կողմէ և փոխադարձաբար. նոյն պէս ոտանաւորի մը մէկ յանգաւորը կը գրաւէր մէկուն կողմէ և միւս յանգաւորը միւսին կողմէ։ Կէօթէի Շիլլէռի հանդէպ ունեցած վերաբերմունքը այնքան [illegible] անչահախնդիր և անխառն էր որ անոր թողուց դիւցազներգութիւն մը — Կուլիկէմոս Թէլ — նիւթը զոր կ'ուզէր գրել ինքը։ Այս ժամանակաչրջանին մէջ, Շիլլէռի հանճարին հասունութիւնը կը հասնի իր գագաթնակէտին. ան հետզհետէ կը հրատարակէ «Վալլենշթայն»ը (1800), «Մարի Սթուարթ»ը (1800), «Օռլէանի Կոյսը» (1801), «Կիւլիկէմոս Թել» (1805), ևն։ Այս միջոցին, Կէօթէն ևս չմնար անգործ, ան վերստին կը ձեռնարկէ գլուխ հանելու համար «Ֆաուստ»ը։

Այս երկու հանճարները իրարմէ մեծ տարբերութիւն ունին. Կէօթէն որ բանաստեղծ մըն էր հղած, եղաւ գիտուն մը. Շիլլէռ բժիչկ մըն է որ ըստացաւ ժամանակներու չունչն ու հոտը և եղաւ բանաստեղծ մը։ Մէկը գերազանցորէն աուրկայական, իսկ միւսը՝ ենթակայական։ Մէկուն մտ հանճարը կը զարգանայ ներդաչնակօրէն և առանց ցնցումի, իսկ միւսը յզային է և գերմարդկային ճիգեր կը թափէ նուաճելու համար զինքը կրծող ու մաչող հիւանդութիւնը։ Ահա երկու հանճարները որոնք կը կազմեն փառաչէն երկուրեակ մը և կը լրացնեն ու ամբողջացնեն գիրար։

Մահը պիտի գար իրարմէ բաժնելու համար այս երկու գերմարդները որոնք ամբողջ տասնեակ մը տարիներ կազմեցին մարդկային մտքին համաստեղութեան երկու ճաճանչչող աստղիկը։

Երբ որ 1805 Մայիս 9ին Շիլլէռ կը մեռնի, ոչ ոք կը համարձակի այս գոյժը հաղորդել Կէօթէին։ Սակայն Կէօթէն համակուած է տխուր նախազգացումներով և իր պնդումին վրայ Քրիստինէն հեծկլտալ կ'սկսի և Կէօթէն չանթահար եղած կ'աղաղակէ «Ա՛խ, մեռաւ նա»։

Թէպետև Կէօթէն առաջին օրերը ընկճուեցաւ իր բարեկամին կանխահաս կորուստովը, սակայն ան զօրաւոր հաղգեցութենէն տէր լինելով սկսաւ չարունակել իր երկերը եւ արտադրեց տակաւին չատ հոյակապ գործեր, որոնց կարգին պէտք է յիշել «Ֆաուստ»ը զոր աւարտեց նա իր մահուան նախամեծին (1831)։

Ահա մարդը որ մեզի, սրտի և հոգիի հսկայ ժառանգութիւն մը ձգեց աչխարհի և ապագայ դարերուն և որուն յիշատակը ծանուեցաւ երէկ հանուր քաղաքակիրթ մարդկութեան կոզմէ։

ՋԱՒԱՐԻԱ ՔՋՏԻԿԵԱՆ

ՄԵՐ ՃԻԳԵՐԸ

ԱԶԳԱՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻՆ

Տեսակի պահպանման համար մղուած կռիւը դարերու դէմ կանգնած գերագոյն ճիգն է ժողովուրդի մը։

Երկրի վրայ իրենց գոյութիւնը յաւիտենականացնելու համար մեծ ու պզտիկ ազգեր անվհատ գիմագրաւած են՝ բոլոր տեսակի բնութեան ուժերուն, թէ մարդկային հրկիզումներուն և օպանդին։ Այսպէս ամէն ժողովուրդ նայած իր բնաշխարհին և չրջապատին կազմած է ֆիզիքական և հոգեբանական առանձնայատուկ տիպ մը։ Դարերու ընթացքին իր տարած յաղթանակները, կրած պարտութիւնները, կրօնական և քաղաքական յեղափոխութիւնները յառաջացուցած են իր գործերը վարելու իմաստութիւն մը։ Բոլոր ժողովուրդներու մօտ այս իմաստութեան փունջը բազմերանգ է։ Մեծ ու պզտիկ ազգեր, որ վաղն ի վեր հասած են քաոներորդ դարու կէսին։ աւելի ևս կառչած կը մնան իրենց անցեալի պատմութեան։ Անոնց համար սրբութիւն սրբոց է նախնիքներու ապրած կեանքն ու գործը։ Աւելի կամ պակաս կը թղթատեն և կ'ուսումնասիրեն իրենց զաւակներուն՝ այդ փորձառութեան դանձարանը։ Դարերու ընթացքին ձեռք բերուած իմաստութիւնները են կը փոխանցեն սերունդէ սերունդ, հետզհետէ որդիները իրենց կարգին աւելի եւս կը յարդարեն՝ հայրերու կողմէ վառուած հայրենիքի և ազգութեան կրակը։

Ազգը հաւաքական ապրելու համար քաղաքակրթական վերջին երեւոյթն է։ Անհատը հսկայ ոստում մըն է բրած դէպի առաջ։ կեանքի երկու հիմնական կէտերը՝ վայելքն ու կարեկցութիւնը մղած են եսամոլ անհատը հաւաքական կեանքի և իր իսկ շահուն համար չեզոքացած վեսը խորտակած է։ Ու այդ մեծ ընտանիքին անդամները գեղեցիկ հաւերաչիւռութեամբ մը և իրենց պատկանած ազգին վեսին յաւերժացման և վերելքին համար, ի գործ կը դնեն ամէն ճիգ ու ջանք։

Որպէսզի, գաղափարական այս ներդաշնակ աշխատանքը չի խանգարուի և մեր պայքարը ըլլայ մտածուած և արդիւնաւէտ, գոնէ ընդհանուրին և մեր իսկ շահուն համար ըլլանք իրարու կողքին և բանիմաց։

Գոյութեան կռիւի ընթացքին որքան միասէռ և ուխտուած ըլլանք և որքան չզուտ գիտակից պայքարի ձանրութեան և ճշդենք մեր դիրքը որպէս անհատ, կազմակերպութիւն թէ՛ ազգ, այնքան աւելի երջանիկ կ'ըլլանք և գոցէ չուռով կր հասնինք «Աւետեաց երկիրը»։

Այս տարրական հասկացողութենէ վերջն է, որ թափուած ճիգը իմաստ կրնայ ունենալ։ Ապա չանթահարուած ժողովուրդի մը զաւակներուն միակ կարգախօսը պիտի ըլլայ «կրակուած սրտով մեր գործը վարենք»։

Սակայն այս անհրաժեշտ գործն է, որ կը պառակտէ հայ մարդը փոխանակ խթանելու։ Մեր ժողովուրդը ենթարկուած է, անօրինակ բարոյական անկումի մը։

Մեր բոլոր սրբութիւնները հայրենի աւերակներու մէջ թաղելէ յետոյ, ազգովին ենք հանած մեր հոգեկան բոլոր հարստութիւնները։ Դարերու պատմութիւնը օրերու յանձնելէ յետոյ ձգտեցհայ մարդը կր վիճի, կր հայհոյէ թէ կուզ թէ ամբողջ սերունդ մը փճանայ։ Ան դեռ կը յամառի իր ազատ կամ առաջաւորուած չապիկը ուրիշներուն ջուրին մէջ յուլալու համար։

Կաթոլիկներու կանչն ու բուերու վայիլն է որ իրարու խառնուած կ'արձագանգէ հայ հորիզոնի վրայ։ Ոմանք յղփացած և ամէն կապ կտրած այս ժողովուրդէն, անարիներու պէս կզմրտկեն, «Արդէն մենք գիտէինք ուրիշներ, դիմացինի սխալէն կամ սկար կողմէն կը խանդավառուին ու իմաստունի պատուճան հագած կը բազմին խմբագրատուններու մէջ և կը հայհոյեն անընդհատ իր պատիւը պաշտպանելու հետ եղած հայ մարդուն։ Սպանդէն ճողպրած հայ որբին և օտար աստղերու տակ մեր գոյապահպանման միակ յեղնարին՝ հայ պատմութեան։ Այսպէս կը գրեն ու կը լպստահանեն իրարու արդիւնքը գուրիւնը։

Կրճատած գլուխներուն է խօսքս, որոնք ամէն ինչ են իրենք իրենց համար, բայց ոչնչութիւն մը՝ ազգապահպանման և ազգակ! ոտուի ճանապարհին։ Երբ նոյն իսկ միլիոն մը գոհի առջև, և անոնց զաւակներուն քէն ու կոիւ կ'ընեն։ Սրիցս դժբաղդացած սերունդը աւելի և կը պառակտեն։ Եթէ սա վերջացող տասնամեակի ընթացքին հայ մարդուն ժղած պայքարը Թուղթին յանձնուի, բարեհնիչ մը չէ որ պիտի արուի խօսքի ախոյեաններուն։

Բայց պէտք է կատարուի վերագրնահատումի աչխատանքը պատմութեան ժառանգորդներու կողմէ։

Դադութէ գաղութ իրարու ձայն պէտք է ասյ ղեկավար երիտասարդութիւնը։ Ողջմտութիւն և արիութիւն է պէտք գործը չարունակելու համար։

Պէյրութ *Մ. Տ.*

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԴԻՏՈՒՄՆԵՐ Է ԴԱՏՈՒՄՆԵՐ

Մ. ՍԵՐՈՐԵԱՆԻ

Որուն զուտ հասոյթը պիտի յատկացուի բարեգործական հաստատութիւններու։

Գինն Լիբանան և Սիւրիա 20 ֆրք.
Արտասահման 1 Տոլար

Դիմել հեղինակին
B. P. 165 Beyrouth (Liban)

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՖՈՒԹ-ՊՕԼԻ ԱԽՈՅԱՆԱԿԱՆ
ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Եօթերորդ տարին է որ Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սիւրիոյ և Լիբանանի չրջանը, Զատկական տօներու առթիւ կ'ունենայ իր սիկմասնաճիւղային ախոյանական մրցումները։

Կարծես պահանջք մը գարձած է տարին անգամ մը գոնէ համախմբուիլը կարեւոր կեդրոնի մը մէջ։

Այս տարի հօթր մասնաճիւղեր իրենց մասնակցութիւնը բերած էին, մեծ զոհողութիւններ յանձն առնելով։ Իրական զոհողութիւն է տնտեսական ներկայ պայմաններու մէջ։ այսպէս կարևոր ծախսեր րնելը։ Հ. Մ. Ը. Մ.ի բոլոր մասնաճիւղերն ալ սակայն յաւեապէս րժրոնած ըլլալով անհրաժեչտութիւնը այս մրցումներուն, որոնք կարեւորընդնեն մեր մէջ մրցակցութեան ոգին այլեւս սովորութիւն գարձած այս գեղեցիկ համախմբու մր յարդոպէս կր կատարեն ամէն տարի։

Տարուէ տարի սոյն խաղերու մասնակցող մասնաճիւղերու չարժճուն չատնալը։ ամենամեծ գրաւականն է հայ հոգիներէն ներս Հ. Մ. Ը. Մ.ի գաղափարներու գտած հողին։ Եօթն էին անոնք այս տարի Պէյրութ, Դամասկոս, Հալէպ, Լաթաքիէ, Թրիբոլի, Այէքսանդրէթ և Զահլէ. Պաալպէք։ Բայց յառաջիկա տարի անկասկած ասոնց վրայ պիտի աւելնան ուրիշներ։

Ժողովրդական չատ մեծ ընդունելութիւն գտան անոնք Հալէպի մէջ։ Ինչքան հետաքրքրութիւն, և ինչ ոգևորութիւն կր տիրէր Զատկի Հ, և Բ. օրերուն ամբողջ քաղաքին մէջ։

Հալէպի մասնաճիւղին համար չատ փայլուն ապագայ մը այժմէն իսկ կերեի է նախատեսելի քանի որ այդքան մեծ մասնակցութիւն կրցած է հաւաքել իր չուրջ։

Մեծ է Հալէպի մասնաճիւղի ապագան, նաև անոր համար որ այդ ծովածաւալ բազմութեան — որոնք ներկայ էին վերջին մրցումներուն — չորս հինգերորդը մօտաւորապէս, պատանիներ և երիտասարդներ էին։ Այս ցոյց կուտայ որ նոր սերունդը աւելի չատ կր հետաքրքրուի մարմնամարզով, և անկասկած անոնք երթալով թէ ու թիկունք պիտի հանդիսանան թէ իրենց գործնական մասնակցութեամբը, և թէ իրենց նիւթական օժանդակութեամբ։ Ինչպէս ամէն տարի՝ այս տարուայ Ախոյեանական մրցումներն ալ բաժնուած էին երկու գասակարգի Ա. և Բ. գասակարգ։ Ա. գասակարգի պատկանող խումբերն էին Պէյրութ, Դամասկոս և Հալէպ, որոնց ախոյեանին համար թանկարժէք բաժակ մը տրամադրուած էր Պէյրութի մասնաճիւղի երկու եռանդուն եղբայրներու կողմէ։ (Թովհաննէս և Գողոս Շահինեան)։

Բ. Գասակարգի պատկանող խումբերն էին Թրիբոլի, Զահլէ-Պաալպէք, Այէքսանդրէթ, Լաթաքիա։ Ասոնց ախոյեանին համար բաժակ մը տրուած էր Հալէպի մ անաճիւղի վարչութեան Ատենապետ Պ. կարապետեանի կողմէ։

Զատկի ա. օրը կէսօրէ վերջ ժամը 12,45ին Թրիբոլին խաղաց Լաթաքիոյ դէմ։ Սակայն Թրիբոլին բլլալով չատ ստորադաս ոյժ մր բաղդատած Լաթաքիոյ հետ, խաղի ճակատագիրը չատ չուտ վճռուեցաւ։ Լաթաքիան յաղթեց Թրիբոլիի 1ի դէմ 6ով։ Թրիբոլին իր այսպէս պատուաւոր կերպով պարտուիլր, իր ձախ ձպէքդին կը պարտի, որը չատ լաւ պաչտպանեց ու ետ մղեց յաճախ, հակառակորդին գրոհները։

Թրիբոլին գեռ նոր ինքզինքը գտած ըլլալով (խումբ կութեանց պատճառաւ) կրնայ յառաջնալ դեռևս, գալ տարի, աւելին պէտք է ընէ, զօրաւոր կազմով մը դալու իմնելու համար։

Ժամը 2 15ին դալտ իչան Այէքսանդրէթ և Զահլէ-Պաալպէք, մէկու մէկ ժամ չարունակ գնդակը տարաբերութեամբ երկու բերդերու մէջն, ու որոշ արդիւնք մր ձեռք ձգել կարելի չեղաւ մէկին։ Օի դէմ Օ։վ խաղը վերջացաւ։ Եւ յետաձգուհցաւ յաջորդ օրուան։

Ա.կէտ վերչն էր որ Հ. Մ. Ը. Մ.ի եօթր մասնաճիւղերու մօտ 90ի հասնող մարզիկները փայլուն տողանգք մր կատարեցին նուագախումբի առաջնորդութեամբ, իրարանչիւր մասնաճիւղ ուներ իր խմբական գրոշը, իրենց առջև ունենալով Ազգային Եռագոյնը։ Ո գեղորութիւնր մեծ էր։ Ժողովուրդը երկար ծափահարեց։ Պ. Թէրճանեան գինուորական մր վայել կերպով կրրցաւ ղեկավարել տողանգը, ու խումբերը առանձին առանձին դասաւորեց Ժողովրդի դիմաց։

Տողանգէն յետոյ դալտ իչան Հալէպի և դամասկոսի խումբերը։ Ժամը 4ին սկսաւ խաղը իրաւարարութեամբ Զուիցերիացի Sports manի մը։

Երկու կողմէ չատ տաք խաղարկութիւն մր սկսաւ։ Գնդակը երկար ատենուայ համար հաւասար չափով տարուբերուեցաւ երկու բերդերու միջև, ու որոշ արդիւնք մր ձեռք ձգել կարելի չեղաւ դի մէկին։ Օի դէմ Օ։վ խաղը վերջացաւ։ Եւ յետաձգուհցաւ յաջորդ օրուան։

Ա.կէտ վերչն էր որ Հ. Մ. Ը. Մ.ի եօթր մասնաճիւղերու մօտ 90ի հասնող մարզիկները փայլուն տողանգք մր կատարեցին նուագախումբի առաջնորդութեամբ, իրարանչիւր մասնաճիւղ ուներ իր խմբական գրոշը, իրենց առջև ունենալով Ազգային Եռագոյնը։ Ո գեղորութիւնր մեծ էր։ Ժողովուրդը երկար ծափահարեց։ Պ. Թէրճանեան գինուորական մր վայել կերպով կրրցաւ ղեկավարել տողանգը, ու խումբերը առանձին առանձին դասաւորեց Ժողովրդի դիմաց։

Տողանգէն յետոյ դալտ իչան Հալէպի և դամասկոսի խումբերը։ Ժամը 4ին սկսաւ խաղը իրաւարարութեամբ Զուիցերիացի Sports manի մը։

*Երկու կողմէ չատ տաք խաղարկութիւն մր սկսաւ։ Գնդակը երկար ատենուայ համար հաւասար չափով տարուբերուեցաւ երկու բերդերու միջև, ու որոշ արդիւնք մր ձեռք ձգել կարելի չեղաւ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԴԻԿՏԱԴՈՐ ՍՓԱԼԻՆ ՀԻՒԱՆԴ Է

Մոսկուա.— Հոս իրարու կը հարցնէին թէ ինչո՞ւ համար ժողովուրդի գործավար եւ դիկտատոր սթալին շատ մը չ'երեւար հասարակութեան:

Տեղեկութիւն կ'ստացուի այժմ թէ Պ. Սթալին կը տառապի գործարանական ծանր հիւանդութենէ մը եւ թէ գերմանացի հռչակաւոր Բրօճ. Պ. Տօքթ. Էէրման Զօնտէֆ սովիէթական կառավարութեան կողմէ Մոսկուա կանչուած է շուտով:

Պէրլին մեկնելէն առաջ հարցաքննուելով թերթերու թղթակիցներու կողմէ Տօքթ. Զօնտէֆ մեծած է որեւէ բան հաղորդել, պատճառ բռնելով առիւեսին պարտադրած գաղտնապահութիւնը:

Բրօճէսէօր Զօնտէֆ Պէրլին պիտի վերադառնայ Ապրիլ 9ին միայն: Հոս կը կարծուի թէ ռուս դիկտատորը պիտի ենթարկուի վիրաբուժական ծանր գործողութեան մը:

Պէրլին.— Սովիէթական պատճառական շրջանակները բացարձակապէս կը հերքեն մամլոյ կողմէ հրատարակուած այն լուրերը որոնց համաձայն բրօճ. Զօնտէֆի Մոսկուա կատարելիք ճամբորդութիւնը առնչութիւն ունի եղեր դիկտատոր Սթալինի վերագրուած հիւանդութեան մը հետ:

Սոյն շրջանակները կը յայտնեն թէ Պ. Սթալինի առողջութիւնը սմանչելի է:

Զրչիլի աղջիկը սիրեւմայի դերասանուհի

Լոնտոն.— Անգլիացի հռչակաւոր պետական մարդ Պ. Ուինսթըն Զըրչիլի աղջիկը Օր. Տիանա Զըրչիլ պայմանագրութիւն մը կնքած է սինեմայի ամերիկեան կարեւոր շնկերութեան մը հետ, յոյժ կարեւոր դերեր խաղալու համար երկու ֆիլմի մէջ:

Ֆրանսական Մերակոյտը պիւտճէն կը յուհարկէ իր ամբողջութեամբ

Բարիզ.— Մերակոյտը 19 քուէի դէմ 271 քուէով վաւերացուց պիւտճէն որը կը ներկայանայ հետեւեալ կերպով. այսինքն՝ հասոյթներ 41 միլիառ 87 միլիոն 273—327 ֆր. ծախքեր 41 միլիառ 83 միլիոն 386—332 ֆր.:

ԻՐԼԱՆՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Տըպլին.— Պ. տը Վալէռա դաշինքի հետ խորհրդակցեցաւ այսօր եւ անոր քննութեան ներկայացուց հաւատարմութեան երդումի մասին Անգլ. կառավարութեան տրուելիք պատասխանին նախագիծը: Պ. Թոմաս պատասխանը պիտի ստանայ հաւանականաբար վաղը իրիկունը:

Կը նախատեսուի թէ այս պատասխանը տեղի պիտի տայ Անգլիոյ կառավարութեան կողմէ ղրկուելիք ոչրիշ պաշտօնագրի մը, նկատելով որ պատճառները գոյութիւն ունին կարծել տալու թէ Պ. տը Վալէրա կրկին պիտի պնդէ թէ երդումի ջնջումը եւ կալուածատուրքերու տարեվճարներուն դադրեցումը դաշնագրի բռնաբարում չեն նկատուիր, բայց գոհունակութիւն կուտան պարզապէս իրլանտական ժողովուրդին բաղձանքներուն: (Ռ.Գ.)

Աւազակները երէք խաղախապետական խորհրդականներ կ'առեւանգեն Պուլկարիոյ մէջ

Սօֆիա.— Կը հաղորդուի թէ քաղաքապետական խորհուրդի անդամներէն երեք հոգի ասեւանգուեցան Նէվրէքօփի Մօտ տասնհինգ աւազակներու կողմէ. Ծիշեալ խորհրդականները որ իրենց քաղաքը կը վերադառնային Սօֆիայէն աւազակներու կողմէ առաջնորդուեցան գաղտնի վայր մը լեռներու մէջ եւ անկէ ի վեր որեւէ լուր չ'առնուեցաւ անոնցմէ:

Այս առնւանգումը սաստիկ յուզում մը պատճառեց ամբողջ Պուլկարիոյ մէջ:

ՀԻՆ-ՋԱԲՈՆԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Թշուառութիւններու դադրեցնելու համար

Շանկայ.— Ճաբոնական պաշտօնական զեկոյց մը կը հաղորդէ թէ համաձայնութիւն մը կնքուած է այսօր բոլորովին դադրեցնելու համար թշնամութիւնները:

Հաշտութեան բանակցութիւնները

Շանկայ.— Զինաստանի եւ Ճաբոնի միջեւ սկսած հաշտութեան բանակցութիւնները յառաջդիմութիւն մը չունեցան բնաւ Ջատկի արձակուրդներու միջոցին:

Ճաբոնցիք առաջարկած էին իրենց զինուորները ետ քաշել Ուհ-Սուհկէն, Բիանկուանէն եւ Շաբէյէն, մինչդեռ չինացիք կը պնդեն որ Ճաբոնական զինուորները ամբողջութեամբ քաշուին Չինական հողէն: Դիւանագիտական շրջանակները մտահոգութիւն կը ցուցնեն բանակցութեանց արդիւնքներու մասին:

Թոքիոյէն եկած հեռագիրներու նայելով, զինուորական շրջանակները հաշտութեան բանակցութիւններուն ձախողելուն կ'սպասեն: Սոյն շրջանակները անընդհատօրէն շփման մէջ են Շանկայի Ճաբոնական բանակներուն ընդհանրամանատար զօրավար Շիրաօվայի հետ:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԱՍԻՆ ՏԱՐԱԶԱՁՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շանկայ.— Ամենահակասական տարածայնութիւնները կը շրջին՝ սկսուած բանակցութեանց ելքին մասին: Իրադարձութիւնները դիտողներէն ոմանք կը յայտնեն թէ զինադադար տեղած է, մինչդեռ ուրիշներ ալ կ'ըսեն թէ համաձայնութիւն մը կնքուելու վրայ է:

Այսուամենայնիւ, լուրջ հանգամանք ունեցող լուրեր կուգան Մանչուրիայէն:

Զօրավար Ճինկ—Շաօյի հրամանատարութեան տակ, չինական զօրամասերը յանկարծակի կերպով յարձակողականի ծեռնարկեցին մանչուրիական նոր պետութեան զօրամասերուն դէմ որոնք իրենց համար իբրեւ նեցուկ ունէին ճապոնական զօրախումբեր: Չինացիք յայղղեցան վտարել զանոնք կարգ մը կարեւոր քաղաքներէն եւ ռազմագիտական կէտերէն:

Կռիւները, այս ժամուս կը շարունակեն միշտ է ինքնաշարժերով օժանդակ ոյժեր կը հասնին Խարպին:

Ճաբոնական օդաուժերը ոմբակոծեցին Շին-Շաուն և գնդացիրով յարձակեցան չինական դիրքերուն ոմանց դէմ, սպաննելով տասնըչորս հոգի:

Ճաբոնական աղբիւրէ պաշտօնական զեկոյցի մը նայելով, սոսկալի դէպքեր տեղի ունեցած են Քօրէայի մէջ ուր համայնավարականները փորձած են ոտքի հանելու ժողովուրդը:

Թիէնսիի մէջ, համայնավարականները սպաննած են քսանի չափ տեղացիներ:

Չինական չրջանակներու մէջ սաստիկ յուզում առաջ եկաւ այն լուրին վրայ որուն համաձայն Ճաբոն ժառանգութիւն ունի եղեր Մանչուրիոյ մէջ ի գործ դրած ահաբեկումները կիրարկել նաև Զինաստանի ուրիշ մասերուն մէջ և կազմել չինական հիւսիսային նոր պետութիւն մը, Ճաբոնի ազդեցութեան տակ, որը իր մէջ պիտի պարփակէ եղեր բոլոր հիւսիսային նահանգներէն մինչև Բէյ Բինկ:

ՊԺԳԱԼԻ ՈՁԻՐ ՄԸ

Օսլօ.— Թրօնտհայմի մօտ, 21 տարեկան երիտասարդ մը կացինով սպաննեց իր հայրը, իր մայրը, չորսէն քանի տարեկան իր հինգ եղբայրը և քոյրերը և յետոյ ալ կրակի տուաւ տունը: Ինքը անձամբ հեռաձայնով տեղեկութիւն տուաւ հրշէջներու և ոստիկանութեան:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Աթէնք.— Պրն. Վենիզէլոս կը մնայ իշխանութեան կլուխը:

Թերթերը կը հաղորդեն թէ Յունաստանը պիտի վճարէ արտաքին փոխառութեանց պայմանաժամը Ապրիլ մէկին լրացող տոկոսները:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՄՈՒԼ

ՆԱԽ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ի՞ՆՉ ԿԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ ՓՈՔՐ ՍԷՐԱՅԻ ՄԷՋ

Տեղական մամուլը կը շարունակէ զբաղիլ նախագահական քննարկութեանց հարցերով: Վերջին հրատարակութիւնները կանչուած է Հռովմ, ուրիշ պատճառ մը սանձնելու համար, իսկ ուրիշ տեղ պիտի գայ Ֆրանսա ցի նուիրակ մը:

«Էլ Նիսա» մասնաւոր թղթակից մը դրկած է այս առթիւ Ն. Ս. Ձիվանցին ի մօտ եւ բրած է կարգ մը հարցումներ.

— Ձի՞զդ է որ մօտ ատենէն Հռովմ պիտի մեկնիք.

— Այո, ամսոյս 12ին կը մեկնիմ.

— Ե՞րբ պիտի վերադառնաք.

— (Քիչ մը կենալէ վերջ) ես ամ, ողջ գարունը Հռովմ պիտի անցնեմ. կարելի է յունիսին կր վերադառնամ ամառը Լիբանան անցնելու համար:

— Ինչպէ՞ս կրնաք ձգել Պէյրութ ներկայիս երբ ընտրական պայքար գոյութիւն ունի.

— Ես չեմ ուզեր խաղակցութեան խառնուիլ. թեկնածուներ շատ են եւ անհատական խաղակցութիւն է որ գոյութիւն ունի միայն.

— Ապագայհանրապետութեան նախագահը կրնա՞յ օգտակար ըլլալ այս հայրենիքին եւ փրկել այս կացութենէն երկիրը.

— Այո, կրնայ, եթէ հազ մարդ մը ըլլայ ներկայ նախագահը շատ լաւ մարդ է, սակայն պարագաներ...

— Կրսես որ դուք պրն. Էտէհ կուգէք, ձի՞զդ է.

— Այո, ան հազ մարդ մրն է եւ ես շատ կը գնահատեմ զայն. կրնայ օգտակար ըլլալ իր հայրենիքին:

— Շէյխ Պէտրոս պիտի ըլլայ նախագահ կրսես, դուք ի՞նչ կը մտածէք.

— Դէռ չէ.

— Եպիսկոպոս Միւպարէք Մաիս փաթան կուգէ.

— Կարելի է, բայց լաւ չէ կրօնական. ներու նման հաղակական խնդիրներու միջամտութիւնը.

— Պատրիարք թեկնածու մը ունի՞.

— Ոչ, սակայն կարգ մը բարեմասնութիւններ պայման դրած է ան գալիք նախագահին համար.

— Ինչ կը մտածէք օհյնս Ձիւրի մասին.

— Չեմ կարծեր որ ան նախագահ ընտրուի.

— Բայց երեսփոխանները զայն կանգնեց, ի՞նչ կրսէք.

— Անոնց ասխատանքներ ուրիշներու ի նպաստ պիտի ըլլան.

— Որո՞նց, պրն. Էմիլ Էտէհի՞ն:

— Հաւանական է.

ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ ԹԷՄԷԹԻԻԻ ՏՈՒՐՔԻՆ ԴԷՄ

Այսօր պիտի գումարուի փաստաբան ներու, բժիշկներու, ասամնաբոյժներու, դեղագործներու, վաճառականներու կարեւոր ժողով մը ուր պիտի մտածուի տուրիստու ծանրութեան դէմ բողոքելու ծրագիրը:

Այս ժողովր բողոքագիրներ պիտի պատրաստէ դրկելու համար Բարձր Գոմիսէրութեան եւ Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան, Անոնք պիտի պահանջեն կառավարութեան պիւտճէին նուազումը եւ մէկ նախարարութեան վերացումը:

ՊԱՊԱԿԱՆ ՆՈՒԻՐԱԿԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՇՈՒՐՋ

Երէկ եւ առջի օր բաղաքիս մէջ կարգ մը ըսի ըսուներ տրջան բրին, որոնց համաձայն սպասկանճուիրակ Ն.Ս.Ձիվանցին կանչուած է Հռովմ, ուրիշ պատճառ մը սանձնելու համար, իսկ ուրիշ տեղ պիտի գայ Ֆրանսա ցի նուիրակ մը:

«Էլ Նիսա» մասնաւոր թղթակից մը դրկած է այս առթիւ Ն. Ս. Ձիվանցին ի մօտ եւ բրած է կարգ մը հարցումներ.

— Ձի՞զդ է որ մօտ ատենէն Հռովմ պիտի մեկնիք.

— Այո, ամսոյս 12ին կը մեկնիմ.

— Ե՞րբ պիտի վերադառնաք.

— (Քիչ մը կենալէ վերջ) ես ամ, ողջ գարունը Հռովմ պիտի անցնեմ. կարելի է յունիսին կր վերադառնամ ամառը Լիբանան անցնելու համար:

— Ինչպէ՞ս կրնաք ձգել Պէյրութ ներկայիս երբ ընտրական պայքար գոյութիւն ունի.

— Ես չեմ ուզեր խաղակցութեան խառնուիլ. թեկնածուներ շատ են եւ անհատական խաղակցութիւն է որ գոյութիւն ունի միայն.

— Ապագայհանրապետութեան նախագահը կրնա՞յ օգտակար ըլլալ այս հայրենիքին եւ փրկել այս կացութենէն երկիրը.

— Այո, կրնայ, եթէ հազ մարդ մը ըլլայ ներկայ նախագահը շատ լաւ մարդ է, սակայն պարագաներ...

— Կրսես որ դուք պրն. Էտէհ կուգէք, ձի՞զդ է.

— Այո, ան հազ մարդ մրն է եւ ես շատ կը գնահատեմ զայն. կրնայ օգտակար ըլլալ իր հայրենիքին:

— Շէյխ Պէտրոս պիտի ըլլայ նախագահ կրսես, դուք ի՞նչ կը մտածէք.

— Դէռ չէ.

— Եպիսկոպոս Միւպարէք Մաիս փաթան կուգէ.

— Կարելի է, բայց լաւ չէ կրօնական. ներու նման հաղակական խնդիրներու միջամտութիւնը.

— Պատրիարք թեկնածու մը ունի՞.

— Ոչ, սակայն կարգ մը բարեմասնութիւններ պայման դրած է ան գալիք նախագահին համար.

— Ինչ կը մտածէք օհյնս Ձիւրի մասին.

— Չեմ կարծեր որ ան նախագահ ընտրուի.

— Ես չեմ ուզեր խաղակցութեան խառնուիլ. թեկնածուներ շատ են եւ անհատական խաղակցութիւն է որ գոյութիւն ունի միայն.

— Ապագայհանրապետութեան նախագահը կրնա՞յ օգտակար ըլլալ այս հայրենիքին եւ փրկել այս կացութենէն երկիրը.

— Այո, կրնայ, եթէ հազ մարդ մը ըլլայ ներկայ նախագահը շատ լաւ մարդ է, սակայն պարագաներ...

— Կրսես որ դուք պրն. Էտէհ կուգէք, ձի՞զդ է.

— Այո, ան հազ մարդ մրն է եւ ես շատ կը գնահատեմ զայն. կրնայ օգտակար ըլլալ իր հայրենիքին:

— Շէյխ Պէտրոս պիտի ըլլայ նախագահ կրսես, դուք ի՞նչ կը մտածէք.

— Դէռ չէ.

— Եպիսկոպոս Միւպարէք Մաիս փաթան կուգէ.

— Կարելի է, բայց լաւ չէ կրօնական. ներու նման հաղակական խնդիրներու միջամտութիւնը.

— Պատրիարք թեկնածու մը ունի՞.

— Ոչ, սակայն կարգ մը բարեմասնութիւններ պայման դրած է ան գալիք նախագահին համար.

— Ինչ կը մտածէք օհյնս Ձիւրի մասին.

— Չեմ կարծեր որ ան նախագահ ընտրուի.

ԿՍԿԾԱԼԻ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՕՒԱՆՆԱՒԻ ԱՐԿԱԾԻՆ ՇՈՒՐՋ ՔՕԼՕՆԷԼԻՆ ՄԱՐՄԻՆԸ ՊԻՏԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒԻ ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ ՏԱՐԱԲԱՂԴ ԶՈՀԵՐՈՒ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ ՊԷՏՐՈՒԹի ՄԷՋ ՏԻԿԻՆ ՔՕԼՕՆԷԼ ԴԵՌ ԼՈՒՐ ԿՄՊԱՍԷ ԻՐ ԱՄՈՒՍԻՆԷՆ

Երէկ գրած էինք որ Դամասկոսէն Պաղտատ մեկնող սահմանագծման յանձնախումբի նախագահ Քօլօնել Ռեյնիէ օդանաւային արկածի մը զոհ գացած է:

Քօլօնէլը իր մեկնումէն առաջ, հարցուրիչ յայտնած էր որ իբր զուտպարիս մեկնիլ չուզէր, որովհետեւ շատ ձանձրացուցիչ է եւ երկար կր տեւէ: Նմանապէս յայտնած էր որ իբր շուտով պիտի վերադառնայ, որովհետեւ տիկինը անկողին կր մնար: Այս պատճառաւ Քօլօնէլը Բարձր Գոմիսէրութեան դիմում կատարելով օդանաւ մր առած էր երթալ վերադառնալու համար:

Երեքաբթի կէս օրին ան Դամասկոսէն ճամբայ ելած էր Պաղտատ երթալու համար: Մեկնումէն վեց ժամ վերջ անապատի Բաթպա օրջանը հասնելով օդանաւը սաստիկ փոթորիկի մը ենթարկուեցաւ: Օդի հոսանքը օդանաւը Ֆուրպօյի գնդակի մը պէս սկսած էր խաղցնել օդի մէջ: Ցանկարծ, այդ միջոցին, օդանաւը կր խանգարուի եւ բարձրէն ցեխի արագութեամբ վար կիյնայ Քարուե տեղ մը եւ մէջը գտնուող երեք հոգին ալ յանկարծամահ կըլլան:

Պաղտատի մէջ Քօլօնէլին ժամանումը սպասողներ զարմացան եւ սկսան մտածելու, երբ որոշուած ժամուն օդանաւը չի հասաւ: Իսկոյն հեռագրեցին Պէյրութի Բարձր Գոմիսէրութեան: Բարձր Գոմիսէրութեան կողմէ երկու օդանաւեր մեկնեցան անապատի մէջ փնտռելու համար Քօլօնէլն ու օդանաւը: Միեւնոյն ժամանակ անգլիական իշխանութիւնը Պաղտատէն ուրիշ օդանաւեր դրկած է փնտռելու համար:

Իզո՞ւր, սակայն, բոլոր փնտռտուքները ապարդիւն մնացին, Յարովհետեւ մամանակ մը պատած էր երկինքը: Կէս օրուան մօտ Սիւրիայէն Պաղտատ գացող ինքնաշարժեր, յայտնեցին որ իրենք տեսած են իջկած օդանաւ մը: Այս կերպով գտան զոհերու մարմինները եւ փոխադրեցին Դամասկոս, ուրկէ ալ Պէյրութ:

Այս դէպքը շատ մեծ ազդեցութիւն մը թողած է Բարձր Գոմիսէրութեան եւ օդաւր օրջանակներու վրայ, որովհետեւ տիկին Քօլօնէլ ծանր հիւանդ է եւ կր գտնուի «Օթել Տիէօ» հիւանդանոցին մէջ:

Քօլօնէլին մարմինը պիտի փոխադրուի Զուիցերիա:

Երէկ ժամը 9ին, գիտեր, տարաբաղդ օդաւրէն եւ իր երկու բաղդակիցներու մարմինները Դամասկոսէն բերուեցան Պէյրութի Զինուորական Հիւանդանոցը: Անմիջապէս ծանծաղախումբի միւս անդամները, որոնք Պաղտատ կը գտնուէին վերադարձան Պէյրութ:

Տեսարանը շատ յուզիչ է եւ սրտաճմլիկ. ծանծաղախումբի անդամներ իրենց ճախագահի մարմնին շուրջ հաւաքուած կուլան եւ կը համբուրեն անոր անկենդան դէմքը: Բարձր Գոմիսէրի փոխադրուի ու բարձրաստիճան պատասխանատուներ ներկաներ կուլան:

Դէպքադր օդաւրէին Տիկինը դեռ լուր չունի պատահածէն եւ անվերջ կր հարցրնէ իր ամուսնոյն մասին եւ լուր կ'սպասէ:

ՎԵՀԱՓՈՒՐ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՆ 12 ՀԱՅ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԱՐԳԻ ԸՆՏՐԵԼԻՆԵՐ

Առջի օր, Դամասկոսէն վերադարձաւ Ն. Ս. Օ. Բաբգէն Արտուակից Գաբոդիկոս, ընկերակցութեամբ, Խադ Սրբազանի:

Միւս կողմէ կը տեղեկանանք թէ Դամասկոսի ընտրութեանց մէջ, իբրեւ երկրորդ կարգի ընտրող, ընտրուած են 12 Հայեր, որոնց մէջ կր գտնուի նաեւ մեր բարեկամ Ասանայի նախկին ոստիկանապետ Պ. Գրիգոր Զօլագեան:

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻՆԵՐՆ ԱԼ ԿԸ ԲՈՂՈՔԵՆ ՏՈՒՐՔԻ ԴԷՄ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՆԱՅ ՇԷյԽ Մ. ՁԻՒՐԻՆ

Թիւնքթիի տուրիզմ դէմ բողոքի ցարժումները օրէ օր կը սաստկանան: Այս անգամ ալ ասամնաբոյժներու կողմէ ընտրուած պատուիրակութիւն մը Փոր Սէրայ երթալով տեսակցութիւն ունեցած է Շէյխ Մուհամմէտ Ձիւրիի հետ եւ անոր ներկայացուցած իրենց բողոքները: Ասամնաբոյժները նաեւ կր գանգատին տուրիզմու ծանրութեան դէմ եւ կաւելցնեն որ արդէն պիտոյ անհատական տագնապին հետեւանքով իրենք կր գտնուին գէշ կացութեան մը մէջ:

Ասամնաբոյժները իրենց ներկայացուցած բողոքագիրին մէջ կր յայտնեն որ, իրենք պատրաստ են ասխատելու կառավարութեան հաստոյն եւ կամ ալ գինուորագրուելու, պայմանաւ որ կառավարութիւնը հոգայ իրենց ընտանիքներուն ապրուստը եւ վերջին տուրիզը: Ասամնաբոյժները գանգատ կը յայտնեն նաեւ որ կառավարութիւնը ասխատելու առաջնութիւն կուտայ մէկ երկու ամսուան փորձառութիւն ունեցող ասամնաբոյժի ատակերներուն, որոնք մեծ դժուարութիւններ կը պատճառեն իրենց:

Շէյխ Մուհամմէտ Ձիւր խոստացած է նկատի առնել եղած դիմումը:

ԵՐԵԿՈՅԹ

Այսօր օրաթ երեկոյեան ժամը 8,30ին «Ժողովրդային Տան» մէջ Պէյրութի Պատեճական Միութիւնը կազմակերպած է երեկոյթ մը: Կր հրաւիրուի հասարակութիւնը ներկայ գտնուիլ, պատրաստուած է նոյն յայտագիր մր: Նուագախումբ, մեներգ, Առաստաննութիւն, հայկական պար, կենդանի պատկերներ եւ բանախօսութիւն:

ՀԱՅ ԳԵՂ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱԿԱՆ-ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Նուիրուած

ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ

Դասախօս՝ ՂԱԶԱՐ ԶԱՐԸԴ

Սրգ եւ արտասանութիւններ Վարուժանէն

Շ ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

Անդամներուն 10 ս. դ.

Ոչ-անդամներուն 15 » »

Կարդացէք եւ Տարածեցէք

«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՑԵՂԱՓԱԽԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐՈՒԱԿԱՆ ՍԱՍԿԱՑՔԻ ՄԷՋ

Մալաթիա.— Հեղափոխական մարտիկներ յեղափոխական գործարան մը բերին: Անոնք կրակի տուին վաճառքի մը վերի յարկին վրայ, ուր կը գտնուէին ցորենի պարկեր, որոնք այրեցան: Նոյնպէս ցորենի պարկեր, մէկ մասով կայ նաեւ երկու վիրաբուժական

160

անիկ. գրի առնելու իր «Մարտական Հրահանգները որով մեզ արդէն բրինք կարեւոր արտատպութիւններ ցուցնելու համար Անդրանիկի ռազմագիտական բնական տաղանդը և աճումն ու զարգացումը:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԵՒ ՊՕՐԻՍ ՍԱՐԱՖՕՖ

Անդրանիկ Պուլկարիոյ մէջ ծանօթացաւ ժակեդոնական յեղափոխութեան ամենէն կարկառուն ներկայացուցիչներէն Պօրիս Սարաֆօֆի, որ երիտասարդ էր և ժակեդոնական ազատագրութեան խանդով էր առաջնորդուած այնքան որքան Անդրանիկը ինքը:

Անդրանիկ և Պօրիս իրարու կը մօտենան, իրարու աչքերու մէջ կը նային և կը գտնեն եղբայրական ըզգացումներ իրարու հանդէպ:

Անոնք իրարու բարեկամներ կ'ըլլան ոչ միայն յեղափոխութեան, այլ ամէն կերպով: Միասին կը նստին և կը գծագրեն ժակեդոնական յեղափոխական գործունէութեան ծրագիրներ: Պօրիսը ուշի ուշով և երիտասարդ ուսանողի մը պէս ժպիկ կ'ընէ Անդրանիկի խօսքերուն:

Անդրանիկ կուտայ իր բովանդակ փորձառութիւնը: Բարեբախտաբար երկուքն ալ կը հասկնային իրար լեզուն, որովհետև կը խօսէին թուրքերէն լեզուով: Անդրանիկը պուլկարերէն չէր գիտեր:

Անդրանիկ անձամբ կը տեսնէ ժակեդոնական խումբերը և մարզանքներ ընել կուտայ:

— Պօ ի՛ս, ես քեզի հետ եմ ամէն ժամանակ, համակիր ժակեդոնացիներու ազատագրութեան:

— Անդրանի՛կ, ես գիտեմ որ այդպէս է, ես քու մէջդ կը կարդամ քու ցեղիդ ամբողջ հոգին:

40

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԵՒ ՊՕՐԻՍ ՍԱՐԱՖՕՖ

157

Անդրանիկ չի յայտներ իր ով ըլլալը. բայց Դերենիկ Տէմիրճեան կը կռահէ որ այս մարդը հասարակ մարդ մը չէ: Անոր աչքերը այլ բան կր պատմեն, քան լոկ դաշնակցական ըլկեր մը:

Տէմիրճեան կը հարցուփորձէ այդ մարդու մասին, որ միշտ կուգայ «Դրօշակի խմբագրատունը, իր հետ պատրտի կ'երթայ և շատ իմաստուն խօսքեր կը խօսի, բայց ոչ ոք իրեն չի յայտներ այդ մարդուն ով ըլլալը:

Կ'անցնին մէկ երկու օրեր և ամէն ինչ պատրաստ կ'ըլլայ Անդրանիկի ուղեւորութեան համար:

— Անդրանիկ, կ'ըսէ Ռոստոմը, քեզի հետ պիտի տանք երիտասարդ ուսանող մը, որ գիտէ ուսերէն և ֆրանսերէն և շատ լուրջ տղայ է: Անիկայ քեզ կ'առաջնորդէ մինչև Թիֆլիզ:

— Շատ լաւ կը պատասխանէ Անդրանիկ:

— Եկուր քեզի տանիմ ծանօթացնեմ Անդրանիկի:

Դերենիկ Տէմիրճեան կը լեցուի անհուն ուրախութեամբ տեսնելու Անդրանիկը: Կը ժանեն «Դրօշակի խմբագրատունը, Ռոստոմը կը ներկայացնէ Անդրանիկը Դերենիկ Տէմիրճեանին: Տէմիրճեան ապշած կը մնայ, իսկ Անդրանիկ կ'սկսի մեղմիւ ժպտիլ իր քթին տակ: Ասանք իրարու ծանօթ էին և երիտասարդ բանաստեղծը կռահած էր որ այդ մարդը արտակարգ մարդ մըն էր, յատկանշական դէմքս հասարակ թիփ մը չէր:

Անդրանիկին կը դնեն կեղծ անուն մը, կարծես Սահակեան Մարտիրոս, և կեղծ փասփորով ճամբայ կը հանեն դէպի Կովկաս երիտասարդ բանաստեղծ Դերենիկ Տէմիրճեանի հետ:

Երկու կայարան անցնելէ յետոյ, Անդրանիկ կր լսէ, որ մէկը կը պոռայ Մխիթար Մարտիրոս Սահակեան, Սահակեան, Սահակեան, հեռագիր ունի Սահակեանէն, Դերենիկ Տէմիրճեան երբեք ուշադրութիւն չդարձներ,

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մանագէս ներքին եւ մանկաց հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ՝ Հալէպ Նէյլ բաղ. Թրամվայի քննկութեամբ կայարան, քիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ծրի

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ **"ԼԻԻՔՍ"** ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Գաթիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Պէգիրակի օպակագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէյէաիէի* օճէիքն եռու Նէ-ՃԻՊ ԱՑՏԻԻԼ ՄԷԼԷՔ ՓՈՂՈՑ, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւրիւ Ապուրէեթի ճախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամքով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ օպպիկ, բիճամայ, ռօպ ը օ օամպըր, ֆօֆրուսիէ եւայլն, ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ:

Սա՛ ցած եմ մեծ մբեռ մը ճաօակաւոր եւ վերջին ճոռոյթի ապրանքներու (պոպլին մեռամս եւայլն), որով կարող եմ ամէնէն բծախնդիր յաճախորդին ճաօակը գոհացնել:

Միօե պատրաստ կը գծուին զանազան չափերու վրայ օպպիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ փոխրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է ճօդապահութիւն եւ ազատ վաճառում:

Մէկ այցելութիւն բաւական պիտի բլլայ համոզուելու համար այս ճրամատութեանց:

Ապսպրաներ կ'ընդունինք առատահմանեն (Իրագ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրջաններեն.

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՏՕՔԱ ՄԱՆԿԵԱՆ
(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայցնի դերձակուհի Տիկ. Տիքա Սանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացքը կ'սկսի Մարտ 1ին «էէֆոլ ը Բրուա Տօֆքօր»ի ճիօղ դիմաց, Կուրօ փողոց:

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բաղդութիւնները եւ կ'օգնէ Բ. Դասընթացին հասատատած վկայականներով.

Հաստատուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66ե աւելի օրջանատարերուն:

ԿԱՋՄԱՏՈՒՆ
Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ՐԻԻ - ԷԼ - ԳԱՊՈՒՇԻՅԷ ԹԻԻ 49
(Մեծ Սէրային առջեւ)

ՊՈՍԹՕՖ

Կաշեկազմ, Լաթակազմ եւ Թղթակազմ առուն եւ ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ՁՆՂՋ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոյիս-Բէրա

Թէսթ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեֆտրական յոյսի գեռեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ ձիճամներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեֆտրագործիքներու ճորոգութիւններ: Մասնաւոր ուշադրութիւն բնակարաններու ելեֆտրա-ճորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեֆտրական պիեսներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

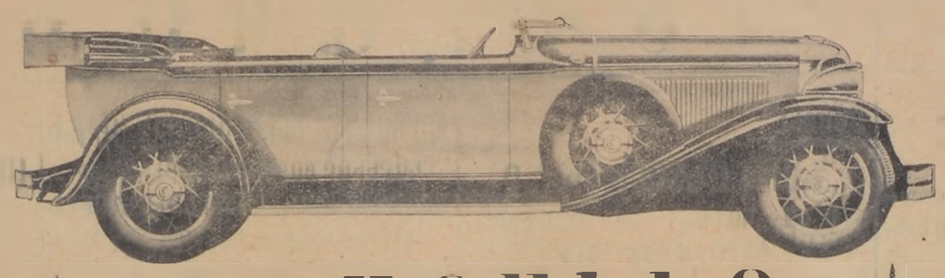

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճատարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԴԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

Գրացսլեր ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ տոկունութիւն, դեղեցկութիւն, զսփսիորութիւն եւ հանգստութիւն:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին:

Գրացսլեր օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:

Լիբանան, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿՕՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մէթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ազատարձակոց Académie Daydou վկայականով:

ՍՓԱՆՏԱՐ *Կօշիկներ միշտ ամենայաւ, ամենադիմացկուն, ամենատաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԷՆԻԷՈՒՇԱՀԼԵԱՆ
(Նախկին օճէ որ հիմնուի Գէյրութի Ամերիկ. Համալսարանի դիմաց)

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ակէնտի փողոց (նախկին Մարկ Սայքսի տուն), Գէյրութ կից Ամերիկեան Համալսարանի հիւանդանոցին:

Կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6:

ՏՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մեծայուն; ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բաբտով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամ. 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԽԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6
Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռակ:

ՏՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍՍՈՒՈՒ վ ողոց, Տօքթ. Նօզդաճեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ	առաջ	ժամը	8—12
»	վերջ	»	2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՍՈՐՔԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոֆրու, ցամոխի, աղիքներու յարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ֆերմափիզութիւնը իր բոլոր բաղդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէկ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ՆՂՓՍՏՆԵՐՈՒ ՀԱՐ
Ժամ Հաստէս փողոց՝ քիւ 8

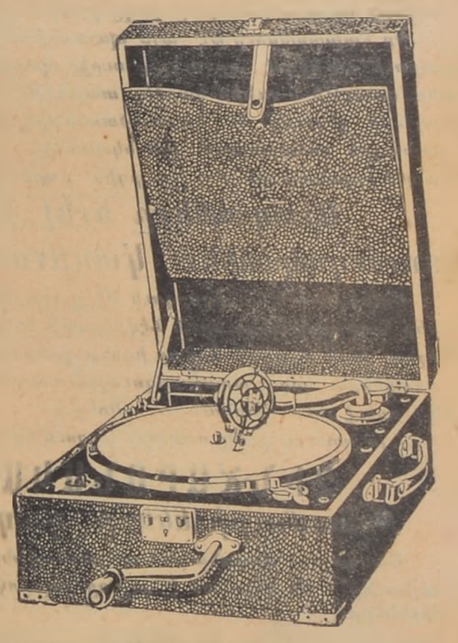

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրամբ նուագող բոլոր մարքանեները հետ կը մրցին Աբօլօ ֆօնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարիզաբէ եւ Լօնտօն ամէն ձեւի, անվիճելի տոկ եւ առաւելութիւններ
գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱԲՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie

ՕԹԵԼ ԴՈՒԻՆ ՔԵՉԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԻՒԻ ՊԻՏԻ ՕԹԵԼ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սպասող Օթելի օճէ, Պուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ
Աւանդի պարտաւորագրութիւնի
ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ամէն զատ մատնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմաններու ժամանակէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

բայց Անդրանիկ կը հասկնայ, որ այդ հեռագիրը կը պատկանի իրեն:

— Սէ մուա, կ'ըսէ Անդրանիկ ֆրանսերէն լեզուով: Անդրանիկ այդքան ըսելու չափ մէկ քանի ֆրանսերէն բառ սորված էր:

Հեռագիրը կը բանայ և Դերենիկ Տէմիրճեանին կուտայ կարդալու:

— Մեզ ետ կ'ուզեն, Անդրանի՛կ կ'ըսէ «Կեանքի Տեսիլքի հեղինակը Անդրանիկին:

Երկրորդ կայարանը հասնելնուն Անդրանիկ, և մեր բանաստեղծը կ'իջնեն վար և երկրորդ գնացքով կը վերադառնան դէպի Ծրնեվ:

Ծրնեվ լուր կ'սպասնայ Կովկասէն, որ Անդրանիկի կովկաս երթալը աւելորդ է զանազան պատճառներով:

Անդրանիկ անկէց յետոյ կը մնայ Ծրնեվի մէջ առանց ոևէ գործի: Բաւական կը կազդուրուի իր առօդյական վիճակը, բայց ժամանակաւոր բնոյթով:

Անդրանիկ Ծրնեվի մէջ օգտակար կ'ըլլայ փաստացի տեղեկութիւններ տալով «Դրօշակի խմբագրութեան գրի առնելու համար Սասուն—Մուշի կռիւները, որոնք տպագրուած են «Դրօշակի 1905ի թիւերուն մէջ:

Ահա թէ ի՛նչպէս Անդրանիկ չկրցաւ մասնակցիլ Կովկասի հայ—թաթարական ընդհարումներուն:

Կովկասի մէջ սկիզբը կը սպասուէր Անդրանիկը, բայց յետոյ յոյսերնին կտրեցին: Բայց հայ—թաթարական ընդհարումները Կովկասի զեկավարողներուն մէջ ամենէն աւելի ահի կը զարնեն Անդրանիկի զինուորները ինչպէս Մուրատ, Սմբատ և ուրիշներ:

Անդրանիկ կը մնայ անկէց յետոյ Ծրնեվի մէջ բաւական ատեն, մինչև Գուլկարիա մեկնիլը, երբ իր ոտքերուն ցաւը սկսած էր դառնալ անտանելի և լուրջ

բժշկութեան պէտք կար:

ՎԻԵՆՆԱՑԷՆ ՃԻԼԻՊՂ

Անդրանիկի ոտքային ցաւը բժշկելու համար Դաշնակական յայտնի գործիչ և «Դրօշակի խմբագիր Յասուր Մալումեան (Է. Ակնունի) զինքը կը տանի Վիեննա ներկայացնելու համար այնտեղ նշանաւոր բժիշկի մը: Բժիշկը ոչինչ չէր գիտեր Անդրանիկի անցուցած կեանքէն:

— Ձեզի համար, Պարո՛ն, կը յարէ նշանաւոր բժիշկը, ոչ դեղ պէտք է և ոչ ալ ուրիշ բան, միայն հանգիստ կեանք, պէտք է երթաս և տանդ մէջ պառկիս ու հանգստանաս, ամէն ինչ կ'անցնի:

Անդրանիկի պակասածը իսկապէս առուն էր խաղաղ, հանգիստ կեանքը:

Եթէ մարդուն ոսկորները հանգիստ կ'ուզէին ուրիշ ոչինչ:

Մալումեանի հետ կ'որոշեն անցնիլ Գուլկարիա որ Թերեւս կարելի ըլլար խաղաղ կեանք անցնել և կ'անցնի Գուլկարիա:

Գուլկարիոյ Ֆիլիպէ քաղաքը նոր եկած և թէ ընտանիքով հաստատուած էր Թրքահայ գաւառացի յայտնի բանաստեղծ և արձակագիր և յեղափոխական Ռուբէն Զարդարեանը:

Անդրանիկ կը հասնի Ֆիլիպէ և կը հաստատուի Զարդարեանի տանը մէջ և կը մնայ այնտեղ ամբողջ տարի մը. բայց իր ոսկորները չեն հանգստանար: Գանի կ'երթայ աւելի կը վատանայ և կրլլան օրեր, յորում մեր հերոսը չկրնար ոտքի կանգնիլ կամ կողմը դարձնել: Ծամենայն դէպս Զարդարեանի տան մէջ ժամանակ